

στος υίός, ἀγνοῶν τὸ ἐπονείδιστον μυστικὸν τῆς γεννήσεώς του, συναντήσῃ ἐκ τύχης τὴν ἐκφορὰν· ἐκπλήσσεται διὰ τὴν ἐγκαταλελειμμένην ταύτην σορὸν, καὶ ἐρωτᾷ τὸ ὄνομα τῆς νεκρᾶς, ἐκείνους, οἵτινες πορευόμενοι, ὅπως ῥίψωσιν εἰς τοὺς σκώληκας τὸ πτώμα τοῦτο, ὅπερ τοῖς ὑπεσχέθη ἡ ἄθεος γυνή!

Πόσον διάφορος ἡ τύχη τῆς θεοσεβοῦς γυναίκος! Τὰς ἡμέρας τῆς περιβάλλει ἡ χαρὰ, ἡ ζωὴ τῆς εἶναι πλήρης ἀγάπης· ὁ σύζυγος, τὰ τέκνα, οἱ ὑπηρέται, τὴν σέβονται, τὴν λατρεύουσι.

Πάντες ἔχουσι τυφλὴν ἐμπιστοσύνην εἰς αὐτήν, διότι ἀκράδαντος πεποιθήσεως τοὺς ὠθεῖ πρὸς ἐκείνην, ἥτις εἶναι πιστὴ εἰς τὸν Θεόν. Ἡ πίστις τῆς χριστιανῆς ταύτης ἐνισχύεται ὑπὸ τῆς εὐτυχίας αὐτῆς, ἡ δὲ εὐτυχία ὑπὸ τῆς πίστεώς της!

Οὕτως ἐγόντων τῶν πραγμάτων, ἔδει νὰ ἦναι τις λίαν ἰσχυρογνώμων, ὅπως μὴ ἀποδεχθῆι τὴν γνώμην, ἐν ἧ οὐ μόνον τὸ λογικὸν εὐρίσκει πλείστα ἀποδείξεις, ἀλλ' ἐν τῇ ὁποίᾳ ἡ ἠθικὴ, ἡ εὐδαιμονία, ἡ ἐλπίς, αὐτὸ τοῦτο τὸ ἐνστικτον, καὶ αἱ τῆς ψυχῆς ὀρμαί, ὀδηγοῦσιν ἡμᾶς κατὰ φύσιν. Διότι, ἂν ἦτο ἀληθές, ὡς εἶναι ψευδές, ὅτι τὸ πνεῦμα κρατεῖ ἴσῃ τὴν πλάστιγγα μεταξὺ Θεοῦ καὶ ἀθεϊσμοῦ, εἶναι καὶ πάλιν βέβαιον ὅτι αὕτη ἤθελε κλίνει πολὺ πρὸς τὸ μέρος τοῦ πρώτου. Ἐκτὸς τοῦ λογικοῦ, ὁ ἄνθρωπος θέτει ἐπὶ πλέον ἐπὶ τῆς πλάστιγγος τοῦ Θεοῦ ὄλον τὸ βᾶρος τῆς ἑαυτοῦ καρδίας . . . . .

Ἡ θρησκεία ἀρῶνται τὰ ἐπιχειρήματά της ἐκ τῆς εὐαισθησίας τῆς ψυχῆς, ἐκ τῶν ἡδυτέρων αἰσθημάτων τῆς ζωῆς, τῆς υἱικῆς στοργῆς, τοῦ συζυγικοῦ ἔρωτος, τῆς μητρικῆς τρυφερότητος . . . . . Ὁ ἀθεϊσμός ὑποτάσσει τὸ πᾶν, εἰς τὸ κτηνώδες ἐνστικτον, καὶ ὡς πρῶτον ἐπιχειρήμα τοῦ ἑαυτοῦ συστήματος παρουσιάζει ἡμῖν μίαν καρδίαν, ἣν οὐδὲν δύναται νὰ συγκινήσῃ . . . . . Τέλος, ἐν τῇ τοῦ Χριστοῦ θρησκείᾳ μᾶς βεβαιοῦσιν, ὅτι αἱ δυστυχίαι ἡμῶν θὰ ἔχωσι τέρμα, μᾶς παρηγοροῦσι, σπογγίζουσι τὰ δάκρυα ἡμῶν, μᾶς ὑπόσχονται νέαν ζωὴν . . . Ἐν τῇ θρησκείᾳ τοῦ ἀθεϊσμοῦ, αἱ ἀνθρώπινοι δυστυχίαι θυμιάζονται, ὁ Θάνατος εἶναι ὁ ἱερούργος, βωμὸς ἐν φέρετρον, καὶ τὸ **Μυθὲν** ὁ Θεός!

5 Ἀπριλίου 1894

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ Θ.Μ. ΠΑΠΠΑΚΩΣΤΑ

ΘΛΙΒΕΡΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ

Μέσ' ἔς τ' οὐρανὸν τὰ φωτερὰ κι' ἀστερωμένα βᾶθη
ἐν' ἀστεράκι ἐκύλισε κ' ἐσθύστηκε κ' ἐχάθη.

Στὸν κάμπο ποῦχει γιὰ στολὴ καθ' εὐδοιὰ καὶ χρῶμα
ἐν' ἄνθος ἐμαράθηκε κ' ἐσκόρπισε ἔσθ' ἡ χῶμα.

Σὲ μιὰ καρδίᾳ ποῦ γρήγορα καὶ δυνατὰ κτυπάει
μια μονάκριβη χαρὰ ἐπέταξε καὶ πάει.

Μὴν κλάψετε τὸν οὐρανὸν κ' ἐν' ἄστρο του ἂν ἐχάθη,
γιατ' ἔχει ἀστέρια ἀμέτρητα ἔς τ' ἀμέτρητά του βᾶθη.

Μηδὲ τὸν κάμπο κλάψετε, γιατί κ' αὐτὸς ἀκόμα
ἔχει γιλιᾶδες λούλουδα ἔς τὸ πράσινόν του χῶμα.

Ὅμοις τῇ δύστυχῃ καρδίᾳ, ἄχ! τὴν καρδίᾳ τῇ μαύρῃ
μόνον ἐκείνη κλάψετε — ἄλλη χαρὰ ποῦ ναῦρη;

5η Δεκεμβρίου 1894

ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΟΛΕΜΗΣ